

Samling af Afgørelser

Sag C-194/19

H.A.
mod
État belge

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Conseil d'État (Belgien))

Domstolens dom (Store Afdeling) af 15. april 2021

»Præjudiciel forelæggelse – forordning (EU) nr. 604/2013 – afgørelse af, hvilken medlemsstat der er ansvarlig for behandlingen af en ansøgning om international beskyttelse – artikel 27 – retsmiddel – hensyntagen til omstændigheder, der er indtruffet senere end afgørelsen om overførsel – effektiv domstolsbeskyttelse«

Grænsekontrol, asyl og indvandring – asylpolitik – kriterier og procedurer til afgørelse af, hvilken medlemsstat der er ansvarlig for behandlingen af en ansøgning om international beskyttelse – forordning nr. 604/2013 – sag anlagt til prøvelse af en afgørelse om overførsel af en ansøger om international beskyttelse – forpligtelse for medlemsstaterne til at sikre effektive og hurtige retsmidler – rækkevidde – national lovgivning, hvorefter det i forbindelse med et annullationssøgsmål ikke er muligt at tage hensyn til omstændigheder, der er indtrådt efter vedtagelsen af afgørelsen om overførsel – ikke tilladt – grænse – adgang til et særligt retsmiddel

(Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, art. 47; Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 604/2013, 19. betragtning og art. 27, stk. 1)

(jf. præmis 35-38, 40, 42 og 45-48 samt domskonkl.)

Resumé

En asylansøger skal kunne påberåbe sig omstændigheder, der er indtruffet efter vedtagelsen af en afgørelse om overførsel, som den pågældende har påklaget

Det tilkommer hver enkelt medlemsstat at fastsætte de processuelle regler for sagsanlæg til sikring af en effektiv domstolsbeskyttelse

H.A., som er tredjelandstatsborger, indgav en ansøgning om asyl i Belgien. Idet de spanske myndigheder imidlertid havde accepteret at overtage H.A., fik han afslag på asylansøgningen, og der blev truffet afgørelse om hans overførsel til Spanien. Kort tid efter ankom H.A.s bror ligeledes til Belgien og indgav dér en asylansøgning. H.A. anlagde herefter sag til prøvelse af afgørelsen om sin overførsel, idet han bl.a. gjorde gældende, at deres respektive ansøgninger skulle behandles samlet.

H.A. fik ikke medhold i dette søgsmål med den begrundelse, at hans brors ankomst til Belgien var indtruffet efter vedtagelsen af den omtvistede afgørelse og derfor ikke kunne tages i betragtning ved bedømmelsen af dens lovlighed. H.A. iværksatte kassationsanke ved Conseil d'État (appeldomstol i forvaltningsretlige sager, Belgien), idet han gjorde gældende, at hans ret til effektive retsmidler, som den følger af Dublin III-forordningen¹ og artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«), var blevet tilsidesat. Uafhængigt af spørgsmålet om, hvorvidt hans brors ankomst faktisk kunne påvirke afgørelsen af, hvilken medlemsstat der var ansvarlig for behandlingen af H.A.s asylansøgning², skulle Conseil d'État (appeldomstol i forvaltningsretlige sager) afgøre, om en asylansøger skal kunne påberåbe sig omstændigheder, der er indtruffet efter vedtagelsen af afgørelsen om den pågældendes overførsel. Den besluttede at forelægge Domstolen et spørgsmål herom.

I en dom afsagt af Store Afdeling fastslog Domstolen, at EU-retten³ er til hinder for en national lovgivning, hvorefter den ret, ved hvilken der er anlagt et søgsmål med påstand om annullation af en afgørelse om overførsel, ikke i forbindelse med behandlingen af denne sag kan tage hensyn til omstændigheder, der er indtruffet efter vedtagelsen af denne afgørelse, og som er afgørende for den korrekte anvendelse af Dublin III-forordningen. Det forholder sig anderledes, hvis denne lovgivning fastsætter adgang til et særligt retsmiddel, som kan udøves, efter at sådanne omstændigheder er indtruffet, forudsat at dette retsmiddel gør det muligt at foretage en ex-nunc-undersøgelse af den pågældende persons situation, hvis resultat er bindende for de kompetente myndigheder.

Domstolens bemærkninger

For at nå til denne konklusion henviste Domstolen til, at Dublin III-forordningen⁴ fastsætter, at en person, der er omfattet af en afgørelse om overførsel, har ret til effektive retsmidler til prøvelse af denne afgørelse, og at denne prøvelse bl.a. skal omfatte undersøgelsen af anvendelsen af denne forordning. Domstolen bemærkede ligeledes, at den allerede har fastslået, at en ansøger om international beskyttelse skal have adgang til effektive og hurtige retsmidler, som gør det muligt for vedkommende at påberåbe sig omstændigheder, som er indtruffet efter vedtagelsen af afgørelsen om overførsel, såfremt hensyntagen til disse har afgørende betydning for den korrekte anvendelse af Dublin III-forordningen⁵.

Domstolen fremhævede imidlertid, at medlemsstaterne ikke derved skal organisere deres retsbeskyttelsesordning på en sådan måde, at kravet om, at der tages hensyn til sådanne omstændigheder, skal garanteres i forbindelse med behandlingen af søgsmålet til prøvelse af lovligheden af afgørelsen om overførsel. EU-lovgiver har nemlig kun harmoniseret visse af de processuelle regler for klage eller prøvelse af en afgørelse om overførsel, og Dublin III-forordningen præciserer ikke, om denne klageadgang nødvendigvis indebærer, at den ret, der skal tage stilling til klagen, kan foretage en bedømmelse ex nunc af lovligheden af afgørelsen om overførsel. I medfør af princippet om procesautonomi tilkommer det således hver enkelt medlemsstat at fastsætte disse regler på den betingelse, at disse ikke må være mindre gunstige end

¹ – Artikel 27 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 604/2013 af 26.6.2013 om fastsættelse af kriterier og procedurer til afgørelse af, hvilken medlemsstat der er ansvarlig for behandlingen af en ansøgning om international beskyttelse, der er indgivet af en tredjelandstatsborger eller en statsløs i en af medlemsstaterne (EUT 2013, L 180, s. 31, herefter »Dublin III-forordningen«).

² – Jf. definitionen af begrebet »familiemedlemmer«, der er indeholdt i Dublin III-forordningens artikel 2, litra g), og artikel 10.

³ – Dublin III-forordningens artikel 27, stk. 1, sammenholdt med 19. betragtning hertil samt med chartrets artikel 47.

⁴ – Dublin III-forordningens artikel 27, stk. 1, og 19. betragtning hertil.

⁵ – Jf. dom af 25.10.2017, Shiri (C-201/16, EU:C:2017:805), og af 25.1.2018, Hasan (C-360/16, EU:C:2018:35).

dem, som regulerer tilsvarende situationer, der er underlagt national ret (ækvivalensprincippet), og at de i praksis ikke umuliggør eller uforholdsmæssigt vanskeliggør udøvelsen af rettigheder, der er tillagt ved EU-retten (effektivitetsprincippet).

Hvad i den foreliggende sag nærmere bestemt angik effektivitetsprincippet bemærkede Domstolen, at et søgsmål anlagt med påstand om annullation af en afgørelse om overførsel, inden for rammerne af hvilket den ret, for hvilken sagen er indbragt, ikke kan tage hensyn til omstændigheder, der er indtrådt efter vedtagelsen af denne afgørelse, og som er afgørende for den korrekte anvendelse af Dublin III-forordningen, ikke sikrer en tilstrækkelig domstolsbeskyttelse, idet den berørte person ikke har mulighed for at udøve de rettigheder, som den pågældende har i henhold til denne forordning og chartrets artikel 47. Domstolen tilføjede imidlertid, at en sådan beskyttelse, inden for rammerne af det nationale retssystem betraget i sin helhed, kan sikres ved et særligt retsmiddel, der er forskelligt fra klageadgangen til prøvelse af denne afgørelses lovlighed, som gør det muligt at tage hensyn til sådanne omstændigheder. Dette særlige retsmiddel skal imidlertid sikre den pågældende person muligheden for at opnå, at de kompetente myndigheder i den anmodende medlemsstat ikke kan gennemføre overførslen af denne person, når der foreligger omstændigheder, der er indtruffet senere end afgørelsen om overførsel, og som er til hinder for gennemførelsen heraf. Det skal ligeledes, når en senere indtruffet omstændighed indebærer, at den anmodende medlemsstat er ansvarlig for behandlingen af ansøgningen om international beskyttelse, sikre, at myndighederne i denne medlemsstat er forpligtet til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at anerkende dette ansvar og for straks at indlede behandling heraf. Udøvelsen af dette retsmiddel må endvidere hverken være underlagt en betingelse om, at den pågældende person frihedsberøves, eller om, at gennemførelsen af nævnte afgørelse er nært forestående.